

Johann Cothmann Ulricus Zander

**Disputatio Theologica De Iustificatione Considerandam proponens Quaestionem:
quae sit causa iustificationis nostrae coram Deo formalis**

Rostochi[i]: Pedanus, 1631

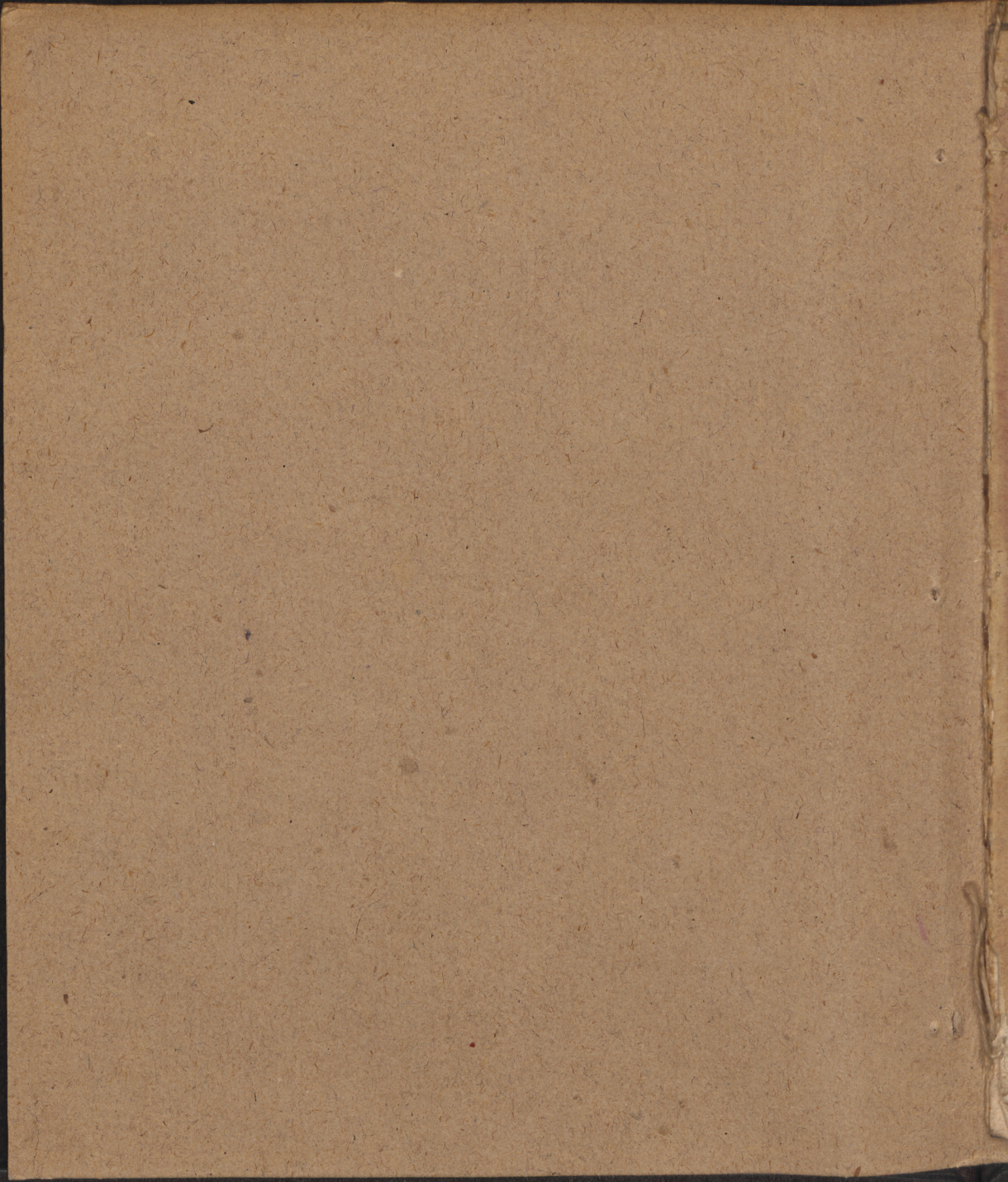
<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn739722816>

Druck Freier Zugang

Vest. : N. Lander

J. Cöthmann fa.
R. U. theol. 1631.

DISPUTATIO THEOLOGICA
DE
IUSTIFICATIONE
Considerandam proponens Quæstio-
nem : quæ sit causa justificationis no-
stræ coram Deo formalis.

in qua
Jehova Trinuno auxiliante

PRÆSIDE
JOHANNE COTHMANNO
S. S. Theologiæ Licentiato &
professore publico.

RESPONDEBIT
ULRICUS ZANDER
Dobbertinensis Megapoli-
tanus.

in Auditorio Majori 29. Octob.

ROSTOCHI
Typis JOACHIMI PEDANI Acad. Typ.
ANNO M. DC. XXXI.

*Illustrissimis, Reverendissimo, ac Celsissimis
principibus ac Dominis*

DN. ADOLPHO FRIDERICO

DN. IOHANNI ALBERTO

fratribus, Ducibus, Megapolitanis,
coadjutori Episcopæ Raceburgensis, prin-
cipibus vandalorum, comitibus
Suerinenfibus,

terrarum Rostochij & Stargardiæ Dominis,
Dominis meis clementissimis,

*Exercitium hoc Theologicum in humis-
sima subjectionis testimonium*

D. D. D.

ULRICUS ZANDER
Dobbertinensis Megapolitanus.

Rom. 3. v. 28.

Ἀπολόγητον οὐκ ἔστι δικαιοσύνη ἀνθρώπων κατὰ
ἔργων νόμου

proœmium

Egalander noster *Lutherus* prodromo commentario Epistolæ ad *Galat.* præmissio, non minus verè quam nervosè ac Theologicè inquit: Doctrina justificationis nunquam satis tractari & inculcari potest. Ea jacente & pereunte, jacet & perit simul tota cognitio veritatis. Ea verò florente, florent omnia bona, religio, verus cultus, gloria Dei, certa cognitio omnium statuum & rerum. Idem *Luth.* allegato commentario. p. 28. in eandem ferme sententiam ait: jacente articulo justificationis jacent omnia. Itaq; summe necessarium est, ut eum perpetuo inculcemus & acuamus, cum sit, ut p. 191. loquitur unicuique præsidium nostrum non solum contra omnes vires & dolos hominum, sed etiam contra portas inferorum. Ex quibus viri Dei verbis articuli hujus cum maxima ac nunquam satis de prædicanda utilitas, tum quoq; considerandi eundem sæpius, necessitas elucet. Ut non immerito cum *B. Chem.* in Exam. Concil. Trident. dicamus. p. 128. Unicus locus justificationis rectè explicatus, & ita intellectus, sicut in doctrina Evangelij patefactus est, affert necessariam & uberrimam consolationem pijs conscientijs, illustrat & amplificat gloriam filij

A 2

Dei,

Dei, redemptoris & mediatoris nostri. Contra verò si locus hic peregrinis opinionibus adulteretur, obscurat gloriam & beneficia Christi, & eripit afflictijs necessarias consolationes, quæ in Christo nobis propositæ sunt. Hæc Chem. licet ergo sæpius articulus hic in Ecclesiâ Dei repetatur, adeo ut crebra illius tractatio, nauseam alicui creet ac supervacanea esse videatur, at tamen valeat hic tritum illud Senecæ: *nunquam nimis dicitur, quod nunquam satis discitur.* Quæ de causâ, assistente divinâ gratia unicum hac vice Quæstionem nucleum totius articuli complectentem placido examini subijciemus. Rogamus vero Deum Trinum, justificationis nostræ fontem unicum, ut favore & gratia sua clementer nobis adsistere dignetur. Amen.

Quæstio.

Quid vocabula justificare & justitiæ in hoc arduo & sublimi religionis nostræ negotio denotent? sive, quod eodem recidit: Quænam sit causâ formalis nostræ, coram divina & tremenda Dei majestate, justificationis?

r. Magni, imò maximi Quæstio hæc præsens momenti est, adeo quidem, ut rectè illâ explicata, justificationis nostræ coram Deo articulo maxima lux affulgeat. Unde cum Chem. p. m. ex concil. Trident. Exam. rectè dicimus: genuina proprietas verbi justificare, puritatem doctrinæ justificationis & à pharisaïco fermento & ab Epicuræis opinionibus conservat & defendit. Et tota doctrina justificationis non potest simplicius, rectius & commodius intelligi & ad serium usum in Exercitijs penitentia & fidei accommodari, quam ex
vera.

vera observatione judicialis significationis verbi justificari.

2. Nam affirmantē eodem *Chem.* allegato loco *p. 131.* Andradius in eo supra modum sedulus est, ut conquisitis, vel potius contortis scripturæ locis probet justificandi verbum non significare in hac præfenti materia à peccatis aliquem gratuito absolvere, sive peccata gratis remittere & condonare; sed mentem justitiâ inhærente exornare. Qua assertionē ceu ariete, opinione Andradij validissimo, totam justitiæ Christi per fidem nobis imputatæ & appropriatæ structuram, se non oppugnaturum solum; sed & validè planèq; expugnaturum satis audacter præsumit.

3. Initiò autem observandum, ad tela adversariorum eò feliciter profliganda, Quæstionis hujus cardinem non in eo volvi, an justificandi justitiæq; voces in nullis planè scripturæ locis justitiam infundere denotent, & pro justitia actu nobis inhærente nullibi sumantur; Id enim non asseruimus unquam, nec dum asserimus, nec asserturi posthac. Sed, hic propriè Quæstionis hujus status est, an verbum justificare, in illis scripturæ locis, quibus justificationis nostræ coram Deo, articulus ex professò tractatur, justitiam inhærentem, & infusam aliquam qualitatem designet.

4. Id est ut aliquantò explicatius cum *Chem.* in *Exam. p. 130.* dicamus: Hæc principalis Quæstio est, hoc *απορρομενον*, quid scilicet id sit, propter quod Deus hominem peccatorem in gratiam recipiat, quid iudicio Dei opponi debeat & possit, ne juxta rigidam legis sententiam damnemur. quid fides apprehendere & ad-

A 3

ferre,

ferre, quo niti debeat, quando vult cum Deo agere, ut accipiat remissionem peccatorum, quid interveniat, propter quod Deus peccatori, qui promeritus est iram & æternam damnationem reddatur placatus & propitius: quid conscientia statuere debeat illud esse, propter quod donetur nobis adoptio in quo collocari possit fiducia, ut acceptemur ad vitam æternam &c. An illud sit satisfactio, obedientia & meritum filij Dei mediatoris: an vero inchoata in nobis novitas dilectio & reliquæ virtutes in nobis. Hactenus Chemnit.

5. *Costerus* Jesuita suam, ut & complicum sententiam exponens in *Enchirid.* p. 250. ait: Causa formalis justificationis est qualitas quæ in justificatione accipitur, nempe justitia ipsa & gratia: sic enim per justitiam internam homo est justus, sicut per sapientiam sapiens, per albedinem albus, per calorem calidus, per munditiam mundus. Et. *Bellar. Libr. 2, de Justificat. cap. 3.* prolixè sententiam hanc confirmare annititur, scil. justitiam nostram, qua coram Deo justificemur esse inherentem.

6. Pro confirmanda verò sententia orthodoxa, quæ est, voces justificare & justitiæ, in hanc præsentide justificatione hominis peccatoris coram Deo, materia, non notare justitiam infundere, aut animum inherente aliqua qualitate exornare, sed gratuitò aliquem à peccatis absolvere, delicta propter Christi mediatoris justitiam nobis acquisitam, ac verà fide applicatam non imputare, sed tegere, hæc repetimus immota fundamenta.

7. I. à significatione vocabuli justificationis forensi.
Quæ

Quæ vox in præfenti materia fignificationem obtinet forenfem feu iudiciale, illa non denotat habitum infufum feu inhærentem aliquam qualitatem. At vox juftificare in præfenti materia fignificationem obtinet forenfem feu iudiciale. Ergo non denotat habitum infufum aut inhærentem aliquam qualitatem.

8. De majore nulla lis eft. Minorem ex fcriptura probamus hoc fyllogifmo. ubi funt omnia requifita, attributa five proprietates proceffû judicialis feu forenfis, ibi fignificatio forenfis feu judicialis negari nequit. At in negotio noftræ juftificationis coram divina majeftate funt omnia requifita proceffus judicialis. Ergo.

9. Nam coram fupremi iudicis *Gen. 18. v. 25.* tribunali *Rom. 14. v. 10. 2. cor. 5. v. 10.* Siftitur reus, miser fcilicet peccator. *Pfal. 143. v. 2.* quem ob contractum debitum. *Matt. 6. v. 12.* accusat chirographum *Col. 2. v. 14.* ac ipfa Lex Mofis *Joh. 5. v. 45. Rom. 3. v. 20.* Ne vero reus debitum negare poffet, producitur confciantia propria teftis *Rom. 2. v. 15.* præfto eft iudex *Joh. 5. v. 27. Act. 10. v. 42.* & fimul adefit Advocatus caufæ, qui rei partes fideliter agens, eundem contra legis rigorem ac iudicis feveritatem defendat. *1. Joh. 2. v. 1. Rom. 8. v. 34.* Absolvitur ob advocati interceffionem reus *Eph. 4. v. 23.* & debitum ipfi remittitur *Matt. 18. v. 27.* unde in iudicium condemnationis non venit *Joh. 5. v. 25.* Ex quibus fcripturæ locis fi quis fignificationem vocis juftificationis, forenfem feu iudiciale non depræhendit, nã ille quid fit iudicium forenfe, five quis & qualis fit proceffus judicialis, quæ ejus requifita & proprietates, vel ignorat: vel nycticoracis inftar ad claram lucem cæcutit.

10. 2. *Ex*

10. 2. *Ex oppositione Apostolica peccati & justitie Dei.* 2. *Cor. 5. v. 21.* Unde ita argumentamur. Sicut Christus pro nobis factus est peccatum, ita nos in Christo efficitur justitia Dei. Hæc major in loco allegato fundatur. Subsumo: Atqui Christus pro nobis factus est peccatum non per inhæsiõnem, quasi peccatum Christo verè inhæserit. *Hebr. 4. v. 15.* Sed per veram & realissimam imputationem *Psal. 40. v. 14.* dum nostra peccata nobis omnibus inhærentia, nobis tamen non imputata 2. *Cor. 5. v. 19.* sed in Christum mundi totius servatorem 1. *Tim. 4. v. 10.* conjecta *Esa. 53. v. 6. 7.* Non quidem fictione aliqua, imaginatione aut nuda & inani imputatione, sed p̄p̄t̄ verè *Esa. 53. v. 4.* quam verè & realiter ἀληθῶς est servator totius mundi. *Joh. 4. v. 42.* Ergò nos in Christo efficitur justitia Dei, per verissimam & realissimam imputationem, non verò inhæsiõnem.

II. Christus ratione sui consideratus erat Dominus legis *Mar. 2. v. 28.* suo itaq; loco legi satisfacere minime obligabatur. Factus est autem legi obnoxius, ut eos, qui sub lege erant redimeret. *Gal. 4. v. 5.* Illam sufficientissimam ac omnibus numeris absolutissimam obedientiam legi nostro loco præstitam, Deus nobis imputat ac pro nostra justitia, (quã aliàs caremus *Dan. 9. v. 18.*) acceptat; quando scilicet vera fide & filiali fiducia, mendicorum instar donum oblatum manu apprehendentium, justitiam illam Christi nobis appropriamus vide *Joh. 1. v. 12.* *Col. 2. v. 6.* quotidie ingemittentes: ò pater cælestis, esto nobis miseris peccatoribus misericors, tuq; filij abundantissimam justitiam & per-

per solutionem pro toto genere humano præstitam,
nobis imputa, dona, & planè propriam facito & ap-
plicato.

12. *Bellar.* arietem hunc validissimum declinare &
propulsare satagens, justificationem nostram in impu-
tatione justitiæ Christi non consistere satis confiden-
ter affirmat *Libr. 2. de Justif. cap. 7.* inquit enim : ad-
versarij nullum hæcenus in scripturis locum invenire
potuerunt, ubi legeretur, Christi justitiam nobis im-
putari ad justitiam : vel, nos justos esse per Christi
justitiam nobis imputatam. verum *Bellarmino* quis tibi
tuiq; similibus in tam gravi & arduo negotio, salutem
nostram æternam concernente, simpliciter affirman-
crederet ! Expende nobiscum, omissis affectibus, verba
pauli *Rom. 4. v. 6.* Deus imputat justitiam absq; ope-
ribus. Quænam hæc justitia? respondet *Apostolus. 1. Cor. 1. v. 30.* Christus factus est nobis justitia; est enim
יְהוָה צְדָקָנוּ *Ier. 23. vers. 6.*

13. Cape ergo disjunctum hoc : Deus nobis, dicen-
te *Apostolo*, imputat justitiam, aut propriam aut *Chri-*
sti; tertium enim non datur. Non prius : agit enim *A-*
postolus de justificatione impij, etiam *Bellar.* ac com-
plicum confessione justitia propria carentis vide *v. 5.*
allegati capitulis. Accedit insuper scopus *Apostoli* ju-
stitiam propriam à justificatione excludentis. vide.
6. 3. v. 27. 28. c. 4. v. 2. 13. c. 11. v. 6. Immotum ergo manet
posterius; *Christi* scil. justitiam credentibus imputari
Quod *Apostolus* conceptis verbis indicat *cap. 3. v. 22.*
inquiens : justitia Dei per fidem *Iesu Christi* in omnes
& super omnes qui credunt.

B

14. Et

14. Et quid tergiversatur Bellar. Spiritus S. propositionem : *Christi iusticia nobis imputatur* : admittere, cum ipse largiatur, citato loco fidem nobis imputari ad iustitiam, si fides credentibus ad iustitiam imputatur Christus nequaquam excluditur. In actu enim justificationis nostræ coram Deo fides non consideratur absolute, ex sese aut propriâ suâ dignitate, quatenus est virtus quædam & opus nostrum; sed relatè respiciens unicè objectum suum proprium; Christum scilicet cum beneficijs nobis acquisitis, quæ ceu mendica manus donum ad se recipiens, apprehendit. *Col. 2. v. 6.*

15. Attentat equidem Bellar. responsionem hanc subvertere *Libr. 2. de justif. cap. 9.* ajens : fides quidem reputata est Abrahæ ad iustitiam, sed non admittimus glossam, quod reputari fidem ad iustitiam, sit nobis imputari Christi iustitiam si fide illam apprehendamus. Nam glossa hæc repugnat Apostolo duas ob causas primò quia fides non est ipsa Christi iustitia, id est, qua Christus iustus est; sed iustitia nostra, id est, qua nos iusti sumus ex Dei dono. Secundò quia verbum imputare, non significat nudam significationem, sed existimationem, cui veritas in re ipsa respondet. Resp. ad 1. licet fides formaliter non sit ipsa Christi iustitia, illam ipsam tamen apprehendit sibiq; appropriat, & propter illam apprehensam & appropriatam justificandi effectus de fide prædicatur. Non aliter ac si annulus pretiosissimus inclusum habens adamantem centum imperialibus constare dicatur. Annulus equidem non est Adamas, quamvis ob Adamantem tanti annulus æstimeretur. Et repetendum hoc loco quod Theophr. præcedente dictum, fidem nimirum hac in materia non considerari qua-

ri quatenus est virtus in nobis sed quatenus Christum mundi redemptorem unice apprehendit. Nec hinc, quod vult *Bellar. Libr. 2. de Justif. cap. 7.* nos redemptores esse rectè inferitur. Confunditur namq; Christi officium, cum ejusdem fructu & utilitate; aliud enim est, esse redemptorem, & aliud participem fieri redemptionis: prius soli Christo meritò tribuimus *Esa. 43. v. 11.* à posteriori verò, Dei misericordis beneficio excludi nos non patimur, dicentes lætâ voce cum Apostolo *ex 1. Cor. 15. v. 57.* gratia sit Deo, qui dedit nobis victoriam, per Dominum nostrum Iesum Christum.

16. Ad secundam *Bellar.* rationem Resp. sumere illum pro confesso, quod nos minimè largimur; scil. imputativum idem esse, quod putativum & imaginarium. Christo nostra peccata sunt imputata, quam imputationem scriptura emphaticè exprimit *Esa. 53. v. 6.* ubi dicitur Jehovam incurrere fecisse peccata nostra ac eorum pœnam, in ipsum Christum; num verò imputatio illa est imaginaria, putativa aut phantastica? Negat hoc psalter, quando Christum ob realissimam illam peccatorum nostrorum imputationem, se à patre derelictum esse conquerentem introducit. *Psal. 22. v. 1.* Negat idem Evangelista Lucas, qui ob illam veram verissimam Christo factam delictorum nostrorum imputationem servatorem nostrum sanguinis guttas emisisse testatur *cap. 22. v. 44.* Negat hoc Marcus qui Christum peccata generis humani imputata habentem *περίλουπν* fuisse, id est doloribus undiquaq; cinctum, perhibet. *cap. 14. v. 34.* adeo ut Angelus Christum Dei filium peccata hominum gestantem corroborarit. *Luc. 22. v. 43.*

17. Quam verissimè igitur ac realissimè peccata nostra Christo sunt imputata, tam verissimè ac realissimè Christi justitia nobis imputatur. Non diffidente enim Bellar. *Lib. 5. de Justif. cap. 6.* Christus geminam habet justitiam, dupliciq; jure regnum cælorum possidet. primò hæreditate patris. Deinde merito passionis, altero ipse contentus est, alterum verò nobis donat. Illa autem donatio sine verissima justitiæ Christi imputatione neutiquam consistit.

18. Et quomodo quæso Bellarmine, imputatio hæc justitiæ Christi esset imaginaria, cum fundamenti loco à parte Dei patris sit ipsa divina voluntas propter Christum peccata non imputans *2. Cor. 5. v. 19.* à parte ipsius Christi sufficientissima ipsius est obedientiâ nostro loco præstita. Empti enim sumus *1. Cor. 6. v. 20.* non auro & argento, sed pretioso Christi sanguine *1. pet. 1. v. 18. 19.* à parte Spir. S. in & per scripturam nobiscum loquentis est verbum patefactum, quo certi reddimur, Deum proprio suo sanguine acquisivisse sibi Ecclesiam *Act. 20. v. 28.* à nostra verò parte est fides justitiam Christi apprehendens sibiq; approprians. Unde remissionem peccatorum habebit quisquis credit in Christi nomen *Act. 10. v. 43.* per Christum enim remissio peccatorum anuntiatur omni credenti *Act. 13. v. 39. Rom. 10. v. 11. Gal. 3. v. 22.*

19. Cum itaq; λογισμὸς sive imputatio illa, Dei patris benevolam voluntatem, Filij sufficientissimam pro peccatis nostris satisfactionem, Spirit S. in verbo loquentis manifestam patefactionem, ac nostram fidem fundamenti loco habeat, quis illam minimæ entitatis, ut quibusdam Adversariorum loqui placet, esse affir-

affirmabit? *Bellar. Libr. 5. de Amis. Grat. & Stat. peccat. cap. 17.* ait: peccatum originale nobis communicatur per generationem eo modo, quo communicari potest id quod transijt; nimirum per *imputationem*. Num hæc imputatio est fictitia & imaginaria? haut puto Adversariorum quenquam id asserturum.

20. At nondum acquiescit *Bellar. replicans Libr. 2. de Justif. cap. 7.* si per Christi justitiam nobis imputatam, verè dici possumus justii & filij Dei. Ergò etiam Christus per injustitiam nostram sibi imputatam dici potest peccator, & quod horret animus cogitare, filij diaboli. Resp. ad 1. scriptura præeunte minimè absurdum est Christū dici peccatorē, non quod peccata ipse commiserit, sed quod ea à nobis commissa in sese suscepit, pro illis sanguine proprio satisfactorius *Hebr. 9. v. 12. Col. 1. v. 14.* Existens enim hostia pro peccatis totius mundi, ac sponsor pro genere humano factus, non est persona innocens. Unde *Psal. 40. v. 14.* Christus ipse iniquitates suas capillis capitis numerosiores esse ait.

21. Hinc cum *Luth. ex commentario Epist. ad Gal. p. 237.* Christum omnium maximum fuisse peccatorem, ut nullus major unquam in mundo extiterit, affirmare non erubescim9. Quod indicat paulus, quando Christum non *ἀμαρτωλόν* sed *ἀμαρτίαν*, nomine abstracto pro concreto sumpto (quo loquendi genere Hebræi superlativum gradum innuunt vide *Act. 24. v. 5. Mar. 13. v. 19. Eph. 5. v. 3. confer. Buxtorf. in Synt. p. 454.*) pro nobis factum esse dicit *2. Cor. 5. v. 21.*

22. Breviter: Qui à peccatis & peccatoribus fuit separatus & ratione sui innocens & impollutus *Hebr. 7. v. 26.* ratione nostri, quatenus peccata ab exordio

mundi commissa, ac deinceps ad orbis usq; *πανολεθρι-
as* Universalem committenda. Christus portat in cor-
pore suo *1. pet. 2. v. 24.* proq; ijs mortuus est *1. Cor. 15.
v. 3.* maximus est peccator, ratione scil. *peccatorum ap-
propriatorum, ac verissimè imputatorum, non verò inhæsi-
vè
propriorum.* Et imputatio illa tam vera & realis fuit,
quam verè & realiter nos ab æterno exitio per & pro-
pter Christum sumus liberati.

23. Quæ modò dicta sunt exemplo politico illu-
strari quodammodo possunt. Sæpe numero contingit
ut aliquis ratione suæ personæ nemini sit obstructus,
qui tamen pro alio spondens alteri obligatur: ubi valet
illud Ecclesiastici *c. 8. v. 16.* quod si pro alio sponde-
ris, curam habe quasi soluturus.

24. Ad secundam Bellar. rationem Respondemus
provocando ad Spirit. S. in scriptura nobiscum lo-
quentis perpetuam consuetudinem. Filius enim Diā-
boli & Belial in scriptura, non is dicitur qui aliena pec-
cata per verissimam imputationem & appropriatio-
nem facit suā; sed qui ipse in peccatis contra conscien-
tiam malitiosè, data opera nefariè & petulantissimè
perseverat. *Deut. 13. v. 13. 1. Sam. 2. v. 12. 1. Joh. 3.
v. 9. 10.*

25. Quod adeo verum est, ut, quamvis infantes in
peccatis concipiantur & in lucem cum ijsdem edan-
tur; non tamen filij Diaboli (qua appellatione studi-
um sive conatum malitosum peccandi innui, quo in-
fantes carent, modò dictum est) sed filij iræ appellen-
tur *Eph. 2. v. 3.* Licet itaq; Christus peccata nostra in
se se suscipiens, peccator (ratione imputationis, non
vero inhæSIONIS) scriptura sacra prævia dici possit; ab-
sit

sit tamen procul ut cogitemus, ne dum dicamus, Christum sanctum illum sanctorum *Dan. 9. v. 24.* & filium Dei unigenitum *Joh. 1. v. 18.* ac dilectum *Mat. 3. v. 17.* spurcissimi istius spiritus filium appellari potuisse. Et hactenus argumentum sententiæ nostræ secundum consideravimus, sequitur tertium.

26. 3. *Ex justitiæ legalis & Evangelicæ oppositione ac operum nostrorum ex justificationis articulo exclusione.* Argumentum esto ejusmodi: Quicquid opponitur justitiæ legali nobis inhærenti, id nobis non inhæret nec infunditur. At justitia in articulo Justificationis opponitur justitiæ legali nobis inhærenti. Ergo justitia illa nobis non inhæret. Minor quæ continet *νενομωσ-
vor* probatur ex *phil. 3. v. 8. 9.* ubi emphaticis verbis Apostolus inquit: ut reperiar in Christo, non habens meam justitiam ex lege, sed eam quæ est per fidem Christi. Ad quem Apostoli locum respiciens *B. August.* in *Meditat. cap. 14.* ait: omnis spes & totius fiducia certitudo mihi est in pretioso sanguine Christi qui effusus est propter nos & nostram salutem. In ipso respiro, & in ipso confisus ad Deum pervenire desidero non habens meam justitiam, sed eam quæ est ex filio Dei domino nostro *Jesu Christo* similis justitiæ legalis & Evangelicæ oppositio videre est. *Rom. 9. v. 30. cap. 10. v. 3. Gal. 2. v. 21.*

27. Conatur equidem *Bellar. Libr. 5. de Justif. cap. 5.* argumentum hoc enervare dicendo, Apostolum loqui de justitia fidem & gratiam Dei præcedente. Verum qui textum vel obiter aspicit, glossæ hujus falsitatem apprehendit. Apostolus enim in quo per fidem Christus vivebat, *Gal. 2. v. 20.* de se in præsentem loquitur:
non

non habens meam justitiam ex lege. Item habeo pro
rejectionis, ut Christum crucifaciam. Indicat itaque
Apostolus Romæ vinculis ligatus *Phil. 1. v. 13. 14.* quæ
tum temporis sua coram Deo fuerit justitia.

28. Nec hoc loco solum opera fidem sequentia,
à justificationis circulo excluduntur, sed & alibi idem
facit scriptura. vide *Gal. 2. v. 16.* ubi disertis verbis di-
citur: nos in Christum credidimus *ἐπιστεύσαμεν* ut justificare-
mur ex fide Christi & non ex operibus legis. Nam &
opera quæ sunt in justitia, id est homine renato à ju-
stificatione remouentur *Tit. 3. v. 5.* Unde August. e-
leganter inquit in *Medit. cap. 20.* sanctam societatem
tuam & mirabilem pulchritudinem tuam, non per me-
ritum requiro, sed per sanguinem ejus quo redemptus sum a-
dipisci non despero. Et qui credit in filium habet vitam æ-
ternam *Joh. 5. v. 24.* per fidem enim custodimur ad sa-
lutem æternam. *1. Pet. 1. v. 5.* Vitæ enim æternæ pro-
missio non in operibus fidem licet sequentibus funda-
tur, sed in solo Christo possidetur. *2. Tim. 1. v. 1. c. 2.*
v. 10. Et hæc de tertio sententiæ nostræ fundamento,
pro ratione instituti, dicta sufficiant.

29. 4. *A justificationis nostræ conditione & requisitis.*
Argumentum sit tale. Quo coram divina & tremenda
majestate Dei justificamur, id est perfectum & indebi-
tum. At justitia nobis inhærens non est perfecta &
indebita Ergo illa justitia non justificamur Major sua
luce radiat. perfectus enim effectus perfectam præ-
supponit causam. Minor scripturæ monumentis pro-
batur vide *phil. 3. v. 12. Luc. 17. v. 10.* Hinc sancti Dei vi-
ri imperfectionem suam agnoscentes, ne Deus juxta
rigorem justitiæ secum agat, humiliter petunt *Psal. 143.*

v. 20

v. 2. Debitores enim se esse palam, profitentur *Rom. 8.*
v. 13. Dicunt ergo cum *B. Augusti ex Medit. cap. 17.* tibi
omne debemus, quod possumus, omne quod vivimus
omne quod sapimus. Quando vero id solvo quod ali-
às debeo, inde nihil promereor. Quod proverbium
Germanicum egregie exprimit: *Schult bezahlet keine*
Schult.

30. 5. *A remissionis peccatorum nostrorum descriptione.*
si peccatorum nostrorum remissio, non est totalis eo-
rundem deletio, aut extirpatio, sed tantum ignoscentia
sive indulgentia Dei, peccata regentis & ad damna-
tionem, ob Christi meritum fide apprehensum, non
imputantis. Ergo justitia qua coram Deo justificamur
non est nobis inhærens. At prius est verum vi locorum
Rom. 4. v. 7. 8. Psal. 32. v. 1. Psal. 85. v. 3. Neh. 4. v. 5. Ergo
& posterius. Inde jam justificati peccatorum residuo-
rum fomitem & naturæ vitiositatem agnoscunt vide.
Rom. 7. v. 14. & seqq. quamvis peccata illa residua, ut-
pote propter Christi meritum condonata & remissa,
non damnent.

31. Connexio Majoris inde evidens est, quod mu-
tuo inter se pugnent, peccatorum maculas in justifica-
tis manere, & justitia inhærentē eosdem justificari.
quod ipsi adversarij non diffitentur, qui ut argumen-
tum nostrum enervent, aliud quærent latibulum scil.
remissionem peccatorum esse totalem eorundem abla-
tionem. verè enim & in re ipsa quoad entitatem suam
tollī peccata, sic tegi, sic non imputari, ut révera ab a-
nima sublata sint, in ea non residua. Quod probant ex
Joh. 1. v. 29. Psal. 51. v. 9. Esa. 1. v. 16. Mich. 7. v. 18. 19. Et
August. qui in enarrat. 2. *Psal. 31.* duos modos regenti
C vul-

vulnera constituat primò enim tegit vulnera à Medico.
secundò à vulnerato. vulneratus, inquit, tegit ea pal-
lio, non tollit. Medicus emplastro tegit & tollit. Deus
ergo tegat non tu, nam si tu tegere volueris erubesces,
medicus non curabit; medicus tegat & curet, empla-
stro enim tegit. Sub tegmine Medici sanatur vulnus,
sub tegmine vulnerati celatur vulnus. Hæc Angust.

32. Pro defendenda autem veritate ad singula re-
spondendum. Ad i. ex *Job. 1. v. 29.* si tollere peccata,
est plane quoad entitatem suam illa auferre ergo mun-
dus (quæ vex hoc loco omnes in mundo homines,
impijs non exclusis notat. conf. *Job. 3. v. 16.*) nulla am-
plius habet peccata. Et ipsi pij plane erunt *ἀσμάρατοι*.
Quod, cum à veritate sit alienum dicendum est, qua
ratione Christus mundi peccata tollat, nimirum *ἀφῆκεν*
καὶ ἀνέλυσεν pro eodem solvendo *Matt. 20. v. 28. 1. Tim.*
2. v. 6. ac sufficienter satisfaciendo *Hebr. 1. v. 3. c. 7. v. 27.*
iramq; Dei placando *1. Thes. 1. v. 10.* non verò totaliter
quoad entitatem suam eradicando, ac penitus extir-
pando. Annon enim Christus sustulit peccata pauli &
affirmandum utiq; cum pro ipso sit mortuus. *Gal. 2.*
v. 20. & tamen paulus peccatum in se habitare, seq; sub
peccatum venundatum esse conquiritur *Rom. 7. v. 14.*
20. imò omnes pij peccata sua per Christum ablata esse
firmiter statuentes, tamen ex *Johannis Epistola c. 1. v. 8.*
quotidie ingeminant: si dixerimus peccatum non ha-
bemus nos ipsos fallimus, & veritas in nobis non est.

33. Tollere itaq; peccata non est planè & penitus
auferre, adeo ut nulla peccati macula amplius maneat
residua. Melioris autem intelligentiæ ergò canonem
repetimus theologicum: *verba tollendi & delendi de pec-*
catia

carum usurpata scriptura phraſi, vel univerſalem Chriſti ſacri-
factionem: vel particularem credentibus collatam peccatorum
annihilationem, aut totalem ſeu omnimodam e ſubjectis expul-
ſionem notant.

34. Ad 2. locum ex *Pſal. 51. v. 9.* Reſp. pii mundan-
tur hyſſopo & præ nive albescunt, quando benignus
Jehova illorum miſeretur, peccata per & propter Chri-
ſtum veriffimè remittendo. *Acto. 13. v. 38.* & ad vindi-
candum non videndo. *Num. 23. v. 21.* Hoc itaq; loquen-
di modo non totalis peccatorum abſentia, ſed plena &
veriffima eorundem remiſſio ſive condonatio indica-
tur. Tam verè enim & realiffimè peccata in Chriſtum
credentibus, condonantur, ac ſi nulla amplius macula
ſuperſit. Reſponſionis hujus veritas ex, *v. 11.* allegati
pſalmi confirmatur. David enim ſe à peccato munda-
ri rogans, ait: abſconde ſive averte faciem tuam à pec-
catis meis. Si nulla in Davide peccata fuiſſent reliqua,
cur tam ſolicitè Deum rogaret ut faciem ſuam ab-
ſconderet ſeu averteret. Quod planè tollitur &
abest ab illo propriè loquendo non averte
faciem. verum quod adest ab illo faciem averte-
re poſſum; ne ſcil. illig fæditas conſpiciatur. Hoc ſenſu
ſponſa Chriſti in Canticò canticorum *c. 1. v. 6.* inquit: ne
reſpiciatis ad me, quod ſim ſub nigra ſi Chriſti ſponſa
nullo modo fuiſſet ſubnigra. Hæc petitio ad filias Je-
ruſalem directa fuiſſet nulla. Quia itaq; David a pecca-
tis ſuis mundatus petit tamen ut Jehova faciem ſuam à
peccatis avertat, inde indubitato colligere eſt, peccata
quidem verè fuiſſe remiſſa, ſed eorundem maculas ac
fæditates manſiſſe reliquas.

35. Ad 3. locum ex *Eſa. 1. v. 16.* Reſp. pios munda-
ri, quia fide corda illorum purificantur *Act. 15. v. v. 9.*

sanctificati itaq; per fidem *Act. 26. v. 18.* & sanguine Christi à peccatis suis loti *Apoc. 1. v. 5. c. 7. v. 14.* mundi sunt. *Joh. 13. v. 10.* ita tamen ut carnis vetustas in illis maneat reliqua. Unde ipsi renati adhuc ex parte carnales sunt *1. C. 3. v. 3.* adeo ut bellū *ἀστυδοῦ* inter carnē & spiritū sit *Gal. 5. v. 17.* Hoste planè subjugato cēssat pugna, dicente enim poeta: pugna suum finem, cum jacet hostis habet. Cum ergò homini renato seu credenti perpetuò contra peccatum ac carnis vitiositatē sit luctandum, indè immotè, peccata non planè quoad entitatem suam in re ipsa tolli inferimus.

36. Ad locum scripturæ 4. ex *Mich. 7. v. 18. 19.* desumptum Resp. Deum peccata auferre, & in maris profundum abijcere, dum illa ignoscit ac maculas nobis inhaerentes reliquas justitiæ Christi veste tegit. Id scriptura indicat, dum renatos ac credentes Christum induere ait *Ro. 13. v. 14 Gal. 3. v. 27.* Tunica hac justitiæ Christi induti *Esa. 61. v. 10.* non reperiemur nudi *2. C. 5. v. 3.* nec apparebit de decus nuditatis nostræ. *Ap. 3. v. 18.* veste vero hac nuptiali carentes *Mat. 22. v. 12.* nudi ambulabimus & turpitudine nostra spiritualis omnibus erit obvia *Ap. 16. v. 15.*

37. Hæc jam dicta ut eò melius intelligantur notandum Theologos peccatum considerare, vel in prædicamento qualitatis; materialiter scil. quatenus est vitiositas quæpiam & *ἀνομία*, vel: in prædicamento relationis, formaliter, quatenus ad damnationē obligat. posteriori respect. peccata in verè credentibus ac renatis re ipsa auferuntur, ac in maris profundū abijciuntur, adeo ut nulla damnatio sit in illis qui sunt in Christo Jesu *Ro. 8. v. 1.*

38. Ut vero relationibus extinctis sæpe manent fundamenta; ita damnatione in pijs sublata, vitiositas tamen quæpiam legi divinæ per se repugnans relinquuntur.

tur, attestante hinc inde scripturâ & piorum propria experientia. Quia tamen peccata credentibus in Christum verè sunt remissa, tecta, nec illis imputantur, ideo ablata esse & abjecta dicuntur. Nam remissio peccatorum nostrorum tam vera & solida est, ac si nulla macula fœditas aut vitiositas homini amplius inesset.

39. Si quis hisce non contentus argumentum in forma exstrueret & ad formam responderi sibi posceret, hoc modo: Quicquid aufertur & in profundum maris abijcitur, illud non manet. At peccatum in credentibus aufertur & in profundum maris abijcitur. Ergo peccatum non manet. Resp. ad Majorem, peccata qua ratione auferuntur & in profundissimum maris projiciuntur, illo modo nequaquam manent; reatus enim damnans planè & plenè à persona justificata tollitur, ac peccatum tam verè credenti condonatur, ac si nulla carnis vetustas remaneret. Nihilominus tamen in ipsis renatis carnis vetustas spiritui resistēs relinquitur, ob quam vident quidem meliora, sed deteriora sæpius sequuntur. Rom. 7. v. 23. Nulla itaq; in argumento est consequentia, quando ita infero: peccata credentibus plenè remittuntur, & reatus damnans à persona reconciliata planè tollitur Ergò nulla in eadem peccatorum macula residua. Nam à perfecta peccatorum remissione, omnimodam eorundem absentiam eradicationem, extirpationem inferre velle inconsequentia est fœdissima; quia scriptura sacra prius affirmat; posterius autem negat, ut hætenus probatum esse arbitramur.

40. B. Augustinum quod attinet, Deum peccata ita tegere ut & simul tollat, affirmatè Resp. id nos dextro sensu scripturæ conformi largiri; scil. ratione plena-

tiæ remissionis & condonationis, ob perfectissimam
Christi satisfactionem vera fide apprehensam. Deum
autem peccata ita verè & realiter tollere in antecedenti-
bus satis superq; expositum. pessima vero sequela est.
Deus peccata perfectè & plenè remittendo ob Christi
satisfactionem sufficientissimam tollit; itaq; nulla car-
nis fæditas homini manet residua? Id si sensisset B. Aug.
cur passim in suis scriptis inquit peccatum quamdiu vi-
vis in membris tuis necesse est ut sit, saltem illi regnum
auferas vide Aug. Tract. 41. in Joh. Item: carnis deside-
ria in nobis sunt exstinguenda. Item: quotidiana pecca-
torum indigemus remissione &c. Unde liquet B. Aug.
adversariorum partibus non patrocinari. Conf. eun-
dem libr. de Nat. & Grat. cap. 30.

41. Veritas autem hæc scripturarum monumentis
confirmata, argumento philosophico à contrariorum
natura desumpto non convellitur. Quamvis enim in
physicis mutationibus requiratur, ut qualitate una in
gradu excellenti & summo præsentè, altera ejusdem
gradus removeatur, attamen id de gradu remissio ac re-
fractio verum non est, ut exempla testantur: datur enim
crepusculum, aqua tepida, color fuscus &c. ubi lucis & te-
nebrarum, caloris & frigoris, nigredinis & albedinis in
uno subjecto datur concursus & communio. Non itaq;
procedit illatio: peccatum & justitia sunt contraria præ-
sentè ergò justitia, peccatum materialiter consideratum
ratione maculæ & vitiositatis à gratia & justitia tãquam
à contrario suo verè quoad entitatem suam expellitur,
adeo ut nulla vitiositas sive naturæ corruptio supersit.

42. Expellitur enim peccatum à gratia & justitia
ratione gradus excellentis, qui enim ex Deo natus est,
pecca-

peccatum non committit, & non potest (studio scil. ex proposito, voluntariè, malitiosè, cum delectatione & conatu) peccare 1. *Joh. 3. v. 9.* non vero. ratione gradus remissi, cum post Baptismum peccatum, debilitatum licet & refractum, cui pij Spir. S. auxilio resistere possunt relinquatur. ut inter alia multa piorum de infirmitate humana & quotidianis lapsibus crebræ testantur querelæ vide *Rom. 7. v. 24.* Atq; hæc de quinto sententiæ nostræ argumento dicta sunt.

43. 6. *A. justificatorum exemplis*, utpote publicani & latronis in cruce, qui justificati sunt gratis, sine justitia aliqua infusa & inhærente quippe qua carebant. Quæ enim Latronis hominis sceleratissimi, ob peccata externa & crassa ad supplicium tracti, & in ipso crucis supplicio primum conversi ac mortui justitia esset inhærens, qua coram Deo justissimo potuisset declarari justus? Quæ itidem publicani hominis injustissimi infusa esset qualitas, quæ coram Deo subsistere, rigidoq; illius iudicio opponi potuisset? nulla inquam, nulla. Unde uterq; non ad suam ipsius justiciam sed solam Dei misericordiam in Christi morte fundatam confugit vide *Luc. 18.*

v. 13. cap. 23. v. 42.

44. Quæ hætenus ex Scriptura dicta sunt, justificationem scil. nostram in justitia nobis inhærente & infusa sitam non esse, sed solum in Dei misericordia ac Christi sufficientissimâ satisfactione vera fide apprehensa unicè, unicè inquam, fundari, adeo ut in justificationis nostræ articulo, gratiâ Dei in Christi merito radicata & sacramentis oblata ac confirmata, & vera fide applicata, excepta, nil amplius requiratur; absit tamen, imò longissime absit à nobis super quos Christi nomen invocatum est *Act. 15. v. 17. Jac. 2. v. 7.* ut propterea in diem vitam transigendam esse doceamus, ac lasciviæ, concupiscentiæ aliisque illicitis voluptatibus

Voluptatibus *1. Pet. 4. v. 3.* nos marcipemus. Memores
potius admonitionis paulinæ *Tit. 3. v. 11.* abnegata impietate,
sobriè (ratione nostri) justè (ratione proximi) piè (ratione
Dei) vivamus. De quo pauli loco insigni, distichon usurpamus
notum:

Hac tria perpetuo meditare adverbia pauli

Hæc tria sint vitæ regula certa tuæ.

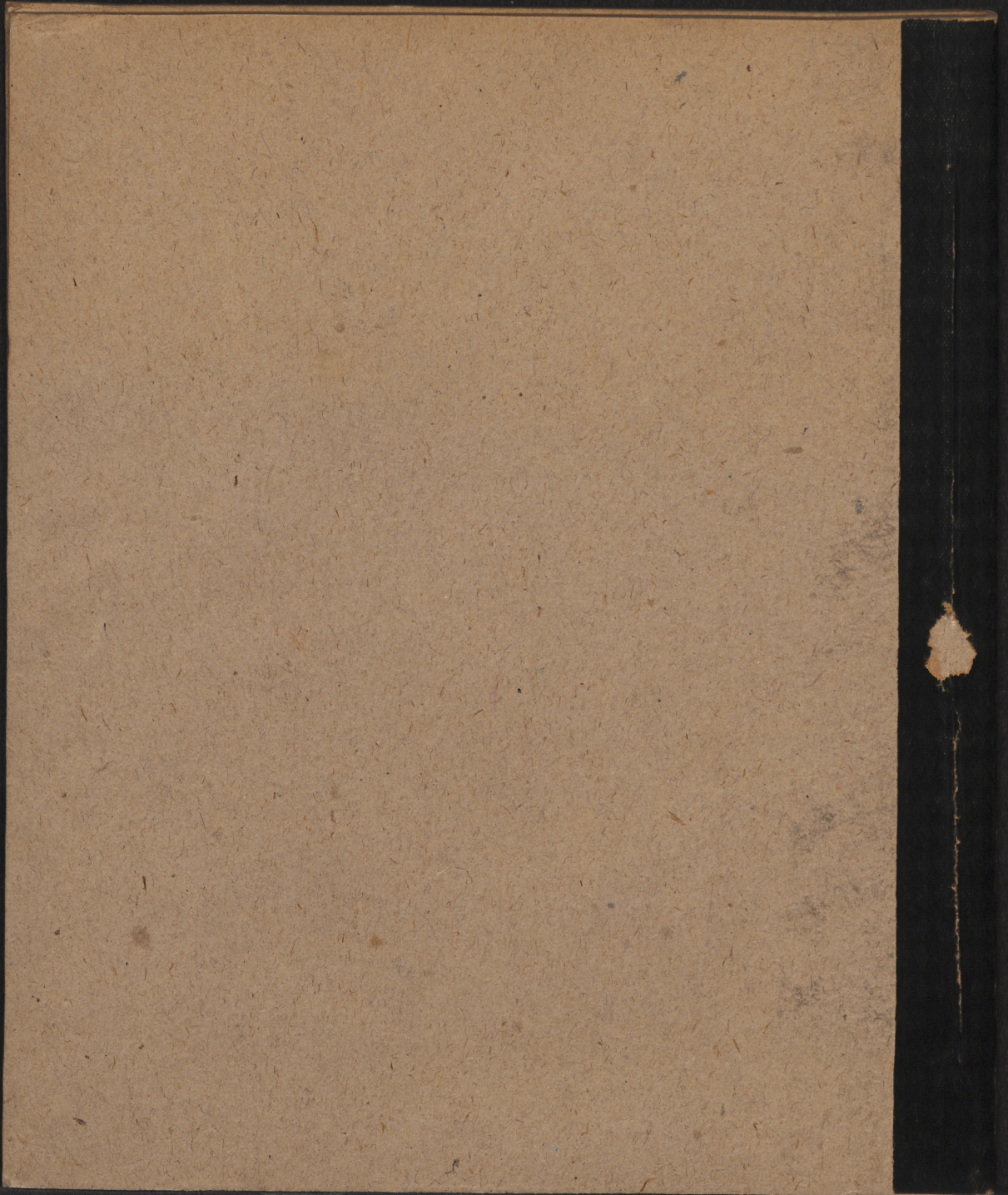
Liberati namq; Dei misericordis beneficio, ab hostibus nostris
spiritualibus, in sanctitate & justitiâ Deo serviendum *Luc. 1.
v. 74, 75.* Id autem, quantum humana admittit fragilitas, facien-
tes; nil tamen apud Deum promereri nos fatemur, cum debi-
tum tantum gratitudinis & novæ obedientiæ, ob creationis, re-
demptionis sanctificationis, sustentationis, aliâq; immensa nobis
collata Dei beneficia persolvamus. Et ita quidem ut obedientiâ
& gratitudo nostra Dei beneficijs par non sit; humili enim men-
te agnoscendum, nos ne millesimam quidem beneficiorum di-
vinorum partem gratitudine nostra æquare, quomodo itaq; ob-
edientia illa multis partibus & modis imperfecta aliâq; debita
coram Deo justissimo, obedientiam omnibus numeris absolu-
tissimam exigente, nos justificaret ac inæstimabile illud donum,
vitam æternam, promereretur?

45. In Christo scriptura universa teste, non autem in nobis,
aut nostra inhærente justitia hanc vitam possidebimus *1. Joh. 5,
v. 11. 12. 2. Tim. 2, v. 10.* ille enim solus nobis causa est salutis æ-
ternæ *Hebr. 5. v. 9.* cum in nullo alio aliâs sit salus nec aliud nomen
sub cælo datum, in quo nos salvos fieri oporteat *Act. 4. v. 12. Cor-
cludimus igitur disputationem hanc dicto Augustini ex Manual.
cap. 21. 23.* copiosa redemptio data est nobis in vulneribus Iesu
Christi salvatoris nostri, quare inter brachia salvatoris mei & vi-
vere volo & mori cupio.

COROLLARIUM.

*An in ipsa re Ecclesiarum nostrarum, ut Bellar. ait Libr. 2. de
Justif. cap. 1. de causa formali justificationis nostræ coram Deo opinio-
num sit confusio, ut de veritate reperienda, non sine ratione
desperemus? Negamus.*

Soli Deo gloria.

peccatum non committit, & non potest (st
proposito, voluntariè, malitiosè, cum delect
nato) peccare *i. Joh. 3. v. 9.* non vero. rationi
missi, cum post Baptismum peccatum, debili
& refractum, cui pij Spir. S. auxilio resistere
linquatur. ut inter alia multa piorum de infi
mana & quotidianis lapsibus crebræ testam
vide *Rom. 7. v. 24.* Atq; hæc de quinto se
stræ argumento dicta sunt.

43. *6. A. justificatorum exemplis*, utpote pul
tronis in cruce, qui justificati sunt gratis, sine
qua infusa & inhærente quippe qua carebat
nim Latronis hominis sceleratissimi, ob pec
na & crassa ad supplicium tracti, & in ipso cru
cio primum conversi ac mortui iustitia esse
qua coram Deo justissimo potuisset decla
Quæ itidem publicani hominis injustissimi
qualitas, quæ coram Deo subsistere, rigidoq;
cio opponi potuisset? nulla inquam, nulla. U
non ad suam ipsius iustitiam sed solam De
diam in Christi morte fundatam confugit v
v. 13. cap. 23. v. 42.

44. Quæ hætenus ex Scriptura dicta sunt, ius
scil. nostram in iustitia nobis inhærente & infusa sita
sed solum in Dei misericordia ac Christi sufficienti
tione vera fide apprehensa unicè, unicè inquam, su
ut in justificationis nostræ articulo, gratiâ Dei in C
radicata & sacramentis oblata ac confirmata, & veri
cata, excepta, nil amplius requiratur; absit tamen, i
me absit à nobis super quos Christi nomen invocatu
v. 17. Jac. 2. v. 7. ut propterea in diem vitam tu
esse doceamus, ac lasciviæ, concupiscentiæ aliis

